

Tømrerområdet efteruddannelse

Byggeriets Uddannelser

- Alutømrer
- Anlægsgartner
- Anlægsstruktor
- Brolægger
- Byggemontagetekniker
- Bygningsstruktor
- Gulvlægger
- Kabel og ledning
- Murer
- Nedriver
- Stenhugger
- Stilladsmontør
- Stukkator
- Tagdækker
- Teknisk isolator
- Tækkemand
- Tømrer

Efteruddannelse

Om Byggeriets Uddannelser

Bliv struktor

Materiale bestilling

Tip en ven

Velkommen til Byggeriets Uddannelser

Dansk Byggeri, 3F og Forbundet Træ-Industri-Byg i Danmark etablerede 1. januar 2004 et fælles sekretariat for uddannelserne... [Læs resten](#)

Uddannelse er vejen frem

Med en erhvervsuddannelse indenfor bygge- og anlægsbranchen er du godt klædt på til fremtidens udfordringer. Efter endt uddannelse er der... [Læs resten](#)

Vi bygger Danmark - vil du gi' en hånd med?

Byggeriets uddannelser omfatter hovedparten af de fag, der i hverdagen sætter sit meget synlige præg på Danmark.... [Læs resten](#)

Nyhedsservice

Modtag løbende information via e-mail. [Tilmeld dig her](#)

Murerfaget i bevægelse

Evalueringsrapport Murerfaget i bevægelse læs rapporten [Læs resten](#)

Styrk skolernes image, planlægning og organisering

Byggeriets Uddannelser har nu udsendt resultatet af en ny... [Læs resten](#)

vidar.dk
offentlig uddannelse for voksne

Kontakt Udskrift Læs op Hjælp

UNDERSVINGSMINISTERIET

SØG PÅ VIDAR

Andre søgemuligheder >>

NYHEDER

Ny rapport om diplomuddannelserne >> 15-11-2007

Ny diplomuddannelse på Bibliotekskolen >> 13-11-2007

Alle nyheder >>

Tilmeld nyhedsbrev >>

Et første skridt - på vej til mere uddannelse

Find din efteruddannelse her. Få overblik over tid og sted for de enkelte tilbud eller få viden om voksenuddannelser.

VOKSEUDDANNELSER	VEJVISER	INFORMATION	UDDANNELSESINSTITUTIONER
<ul style="list-style-type: none"> Grundskoleniveau Erhvervsrettet niveau Gymnasialt niveau Videregående niveau Øvrige 	<ul style="list-style-type: none"> Ikke faglært Faglært Kort videregående uddannelse Professionsbachelor Lang videregående uddannelse 	<ul style="list-style-type: none"> Uddannelsesinfo Uddannelse og økonomi AMU Adgang og merit Temaer 	<ul style="list-style-type: none"> Adress søgning Om vidar English

Efteruddannelsesudvalget for Bygge, Anlæg og Industri, 2007/08

1. Forord

1.1 Formål

Nærværende rapport er resultatet af et udviklingsarbejde igangsat af Efteruddannelsesudvalget for Bygge/anlæg og industri (BAI) betalt af Undervisningsministeriet og gennemført i 2007/2008.

Projektet er en status og bygger på en analyse af 4 tidligere projekter der alle behandler efteruddannelsesbehovet og -ønsker indenfor tømrerområdet. De fire udviklingsarbejder er (opstillet kronologisk):

- 1: BYG/TIB (1998): Uddannelsesplanlægning i ST-Branchen,
- 2: BYG/TIB Fonden (2000): Uddannelsesplanlægning i tømrer og snedkervirksomheder på Fyn
- 3: BygLOK (2003): Entrepreneurship i byggesektoren
- 4: EUC Midt (igangværende): Udfordringer i byggebranchen (Delrapport sommer 2006)

Projektets formål er:

- 1) at vurdere hvorvidt det bestående udbud af efteruddannelse indenfor området dækker de behov/ønsker der formuleres i de tidligere projekter.
- 2) på baggrund af dette at udarbejde fremadrettede anbefalinger til udviklingsarbejde på tømrerfagets område.

Organisationen og metoden i undersøgelsen beskrives inden det egentlige analysearbejde (1.2).

De fire tidligere projekter peger på 5 overordnede dimensioner eller temaer på tværs af udviklingsarbejderne. I afsnit 2 redegøres for de 5 temaer.

Med udgangspunkt i det første af disse temaer, vurderes i kapitel 3 i hvor høj grad de nuværende kurser indenfor tømrerområdet, dækker de ønsker/behov der fremkommer i de fire rapporter. Dette besvarer dermed projektets første formål. (3.1 samt 3.2)

Det samlede kursusudbud indenfor træfagene i dag er vedlagt som bilag 1.

Kapitel 4 er en gennemgang af de øvrige fire temaer fra afsnit 2. På baggrund af denne gennemgang vil rapporten pege på fokuspunkter til udviklingsarbejde eller overvejelse i BAI/på skolerne indenfor tømrerfaget. Dvs. denne del besvarer projektets andet formål. (4.1, 4.2, 4.3, 4.4)

Konklusionen, kapitel 5, består af to dele. Første del (5.1) er rapportens samlede konklusion på baggrund af detailanalysen af de fire udviklingsar-

bejder. Anden del (5.2) er udviklergruppens anbefalinger til konkrete udviklingstiltag på baggrund af disse.

1.2 Metode og organisation

Projektet er gennemført i et samarbejde mellem tre skoler: EUC Midt, Svendborg Erhvervsskole samt EUC Nordvestsjælland. Fra de tre skoler har deltaget i arbejdet:

- Kurt H. Thomsen, Uddannelsesleder, EUC Midt
- Vibeke Jørgensen, Uddannelsesleder, EUC Nordvestsjælland.
- Per Hindkær, Faglærer, Svendborg Erhvervsskole

Gruppen har alene og sammen med Tømrerfagets Brancheudvalg under Træfagenes Byggeuddannelse holdt en række møder om udvalgte temaer i ovenstående udviklingsarbejder.

Detailanalysen af de fire udviklingsarbejder har været overladt til Jens Nauta, EUC Nordvestsjælland. Anders Lykke Nielsen, EUC Nordvestsjælland overtog denne del i september 2007 og har skrevet nærværende.

1. udkastet af rapporten har været genstand for drøftelse i gruppen og med Tømrerfagets Brancheudvalg under Træfagenes Byggeuddannelse den 14. november 2007. 2. udkast har været drøftet den 3. marts 2008. Den endelige version har været rundsendt elektronisk til kommentering i gruppen i uge 10 og 11 2008.

Herværende rapport er tænkt som status på det uddannelsesudbud der findes under Tømrerfagets Brancheudvalg under Træfagenes Byggeuddannelse. Den er derfor tiltænkt en målgruppe af personer med indgående kendskab til området og de omtalte udviklingsprojekter. Det er også grunden til at denne rapport ikke gå ind i en nærmere beskrivelse og præsentation af de enkelte udviklingsprojekter.

Det er en underliggende præmis for denne rapport at de tiltag der præsenteres i de fire udviklingsarbejder samtidig er repræsentative for behovet for efteruddannelser i branchen.

Rent metodisk er denne præmis umiddelbart tvivlsom hvis den står alene. Det har derfor været vigtigt at inddrage erfaringerne og aktuel viden på området dels hele udviklergruppen samt Tømrerfagets Brancheudvalg under Træfagenes Byggeuddannelse ved Torsten Lindum Poulsen i detailanalysen.

Dette har sikret:

- 1) at de præsenterede temaer afspejler reelle behov og
- 2) forebygger at behov der opleves i branchen – men som der endnu ikke er publiceret udviklingsarbejder om – overses.

Det er også værd at nævne at rapporterne dækker et spænd på næsten 10 år. Det er ikke det samme der i dag afkodes som behov for EDB, som da det blev formuleret i 1998 (BYG/TIP 1998). På den anden side har den teknologiske udvikling flerfold tydeliggjort at der er et behov for IT-kompetencer i den elektroniske skurvogn.

Sideløbende med arbejdet på analysen og rapporten har der fundet en grundig udvikling sted med ajourføring og systematik på uddannelsesmålene og tilhørende undervisningsmaterialer på området, som har understøttet de temaer og mere specifikke iagttagelser, som analysen afslutningsvis har peget på.

2.0 Temaerne i rapporterne

I de fire udviklingsarbejder er der direkte eller indirekte en række dimensioner til diskussion. De kan samles i fem temaer med forskellige vinkler.

Temaerne er nedenfor formuleret som spørgsmål:

- *Hvilken type kurser skal udbydes? Skal det være faglige kurser eller bløde kurser?*
- *Hvilken tidshorizont skal kurserne dække? Skal de dække her-og-nu-behov eller behov på lidt længere sigt?*
- *Hvilke behov skal dækkes? Det er ikke sikkert at den enkelte aktørs behov er den samme som branchens.*
- *Hvordan skal skolerne og branchen samarbejde?*

og endeligt:

- *Er det faglig undervisning, kompetenceudvikling eller organisationsudvikling vi taler om?*

For forståelsens skyld er nedenfor sat ord på hvert af spørgsmålene:

Typen: Faglige kurser eller bløde kurser?

På den ene side fokuseres i materialet på de **faglige** elementer: hvilke typer kurser er der behov for? Og med hvilket indhold? (se BYG/TIP 2000)

På den anden side er der også et fokus på **bløde/almene** kvalifikationer, kompetenceudvikling og organisationsudvikling (BYG/TIP 1998, EUC Midt (igangværende) samt bygLOK (2003)). Der er intet i de fire rapporter der lægger op til at der skal vælges mellem faglige eller bløde, hvad også ville være unaturligt.

Tidshorizonten: Kort sigt overfor lang sigt

Det er et spørgsmål hvad der opleves som et efteruddannelsesbehov i branchen.

Er det det **korte sigt** med nye krav – f.eks. et nyt bygningsregulativ, digitalt byggeri eller aktuelle forhold om byggesjusk?

Eller er det branchens udvikling på længere eller **lang sigt** – f.eks. LEAN eller globaliseringen? Specielt EUC Midt (Igangværende) har fat i denne vinkel, men også bygLOK (2003). De øvrige afspejler mere kortsigtede behov: Det der opleves som nærværende her og nu: undertage, sikringsbeslag eller andet. (BYG/TIP 2000)

Hvis behov? Branchens behov overfor enkeltvirksomhedens behov
Overfor branchens behov for innovation og efteruddannelse står enkeltvirksomhedens behov for at have medarbejderne til rådighed. Specielt i en højkonjunktur. Det er muligt at dét, virksomheden ønsker, er kurser i låse og sikringsbeslag (BYG/TIP 2000), mens det branchen bokser med er mangel på innovation og entrepreneurship (bygLOK 2003) og globaliserings udfordringer (EUC Midt igangværende). Problemstillingen er aktuel for skolerne: for hvis de der efterspørger kurserne, dvs. enkeltvirksomhederne, ikke kan se behovet eller vil give medarbejderne mulighed for at deltage, er der ingen deltagere.

Samarbejdet mellem skole og branche

Mange steder i materialet tematiseres forholdet mellem skoler og virksomheder: informationsniveau, skolernes egen organisering i forhold til EUD overfor efteruddannelse, skolernes udbud i forhold til behovet mm. Ligeså tematiseres skolerne samarbejde (BYG/TIP 1998). Alle opererer også med netværk mellem de deltagende virksomheder.

Faglig undervisning, kompetenceudvikling eller organisationsudvikling?

Hvor bredt bliver der tænkt? Er det uddannelse (snævert fagfagligt), der er tale om, eller er det (meget bredt) organisationsudvikling (mod f.eks. en lærende organisation)? Uddannelse er klart fokus i BYG/TIP 2000, mens bygLOK (2003) primært er organisationsudvikling. Som ovenfor er der ikke tale om at skulle vælge det ene eller det andet. Det er blot vigtigt at være opmærksom på dels at efteruddannelsesaktiviteterne skal præsenteres, planlægges og organiseres forskelligt. Målgruppen er også delvis forskellig. Faglige kurser henvender sig til den enkelte ansatte, mens organisationsudvikling ofte er hele virksomheden med alle ansatte samt ledelse.

3.1 Behovene – som formuleret i projekterne

Nedenfor følger en opstilling af alle de kursussemner af faglig karakter de fire rapporter nævner.

På baggrund af rapporterne er det ikke altid helt tydeligt hvor stort et ønske eller behov der er tale om. Der er ikke i materialet tydelige angivelser af om ønsket om et kursus er nogle fås eller manges. Mange af ønskerne nævnes dog igen og igen og optræder også i andre udviklingsarbejder (f.eks. BAI 2006) og genkendes i udviklergruppen (jf. 1.2).

Hvor det har været muligt, er der angivet de faglige mål i stikord. I sidste kolonne ses hvilket af udviklingsprojekterne kursussemnet formuleres i.

Kursusemne – faglige	Evt. mål i stikord	Kilde
Renovering	Ej præciseret (se s. 22)	BYG/TIP 1998
Vådtrum	Ej præciseret (se s. 22)	BYG/TIP 1998
Råd og Svamp	Ej præciseret (se s. 22)	BYG/TIP 1998
EDB	Ej præciseret (se s. 22)	BYG/TIP 1998
Nye Materialer	Ej præciseret (se s. 22)	BYG/TIP 1998
Undertage	Materialer, konstruktioner, love®ler, ventilation	BYG/TIP 2000
Låse og sikringsbeslag	Mekanisk aflåsning	BYG/TIP 2000
Tagkonstruktioner	Opstilling af forskellige konstruktioner. Forankring og afstivning	BYG/TIP 2000
Lette indervægge	Gips på stål, profiler og beslag, specialværktøj, konstruktionslære	BYG/TIP 2000
Stillads	Ej præciseret – blot angivet af virksomhederne som værende et væsentligt område	EUC Midt (Igangværende)
Arbejds miljøuddannelse	Ej præciseret – blot angivet af virksomhederne som værende et væsentligt område	EUC Midt (Igangværende)
Tegningsforståelse og måleteknik	Ej præciseret – blot angivet af virksomhederne som værende et væsentligt område	EUC Midt (Igangværende)
Bygningsreglement	Ej præciseret – blot angivet af virksomhederne som værende et væsentligt område	EUC Midt (Igangværende)

For de bløde – eller almene – kursussemner ser samme opstilling ud som nedenfor:

Kursusemne – alment	Evt. mål i stikord	Kilde
Udvikle dialogen i virksomheden	Ej præciseret	BYG/TIP 1998,
Optimere samarbejdet	Ej præciseret	BYG/TIP 1998
Ændre arbejdets organisering – ny rollefordeling	Ej præciseret	BYG/TIP 1998
Motivation og kommunikation	Ej præciseret	BYG/TIP 1998
Styrke holdningen til faget/hinanden	Ej præciseret	BYG/TIP 1998
Møder på virksomheden og på byggepladsen	Ej præciseret	BYG/TIP 1998
Læring i virksomheden	Ej præciseret Dobbelt-loop-læring	BYG/TIP 1998 samt BygLOK 2003
Bygherrekoordination	Ej præciseret	BYG/TIP 1998
Kundeservice	Holdninger og adfærd i kommunikation med kunder, leverandører og kolleger	BYG/TIP 2000
Byggepladsledelse/formandskurser	Ej præciseret – blot angivet af virksomhederne som værende et væsentligt område	EUC Midt (Igangværende)

Ser man nærmere på disse kursusemner dækker de:

- *den interne organisation og kultur* på arbejdspladsen (udvikle dialogen i virksomheden, optimere samarbejdet, ændre arbejdets organisering – ny rollefordeling, motivation og kommunikation, styrke holdningen til faget/hinanden, møder på virksomheden og på byggepladsen, læring i virksomheden samt byggepladsledelse/formandskurser).
- *samarbejdet med andre* – det være sig kunder og andre samarbejdspartnere (styrke holdningen til faget/hinanden, møder på virksomheden og på byggepladsen, bygherrekoordination samt kundeservice).

Desværre siger det foreliggende materiale ikke noget om hvad de adspurgte virksomheder og medarbejdere oplever som vigtigst – hverken f.eks. de faglige kurser imellem, eller mellem faglige kurser eller bredere kurser.

For at efterprøve om de opstillede behov – formuleret som kursusemner - dækkes i det udbud der findes i dag, er nedenfor gengivet samme kursusemner stillet overfor de kurser der i dag kan findes på www.efteruddannelse.dk (primo marts 2008).

3.2 Det aktuelle udbud

Nedenfor følger samme emne-opstilling som ovenfor. Blot er der nu ved hver enkelt emne lagt de kurser ind, som dækker hele eller dele af målene. Af hensyn til læsevenligheden er såvel kursusnummer som titel anført. Bemærk at kursusemnerne kan dækkes af flere forskellige kursustitler. (Samtlige kursustitler for træfagernes uddannelser fremgår af bilag 1.)

Kursusemne – faglige	Kursusnr. og Titel
Renovering	44370 Renovering /restaurering -ældre bygningskomponenter 45551 Vindues renovering - forbedring af vinduer 45552 Vindues renovering - renovering af vinduer 45553 Vindues renovering - vurdering af vinduer
Vådrum	40051 Vådrum - udførelse af pladegulv i lette vådrum 43471 Gulve - Montering af vådrum svinyl 43489 Vådrum - Membran for montage af keramiske klinker 45409 Vådrum - finish og kvalitetssikring af svejsninger 45410 Vådrum - montering af vinyl på gulve 45411 Vådrum - udførelse af gulvkonstruktioner 45412 Vådrum - vurdering af regler for vinylmontering mv 45413 Vådrum - valg af materialer til vådrum 45414 Vådrum - svejsning i GVK-godkendt vinylbelægning 45415 Vådrum - udførelse af vinylsvejsning 45416 Vådrum - klargøring af vægge og mont. af vægbeklæd
Råd og Svamp	45857 Råd og svamp mv. - udbedring af råd og svampeskade 45856 Råd og svamp mv. - udbedring af insektangreb 45858 Råd og svamp mv. - udbedring af skimmelsvampskader
EDB	45326 CAD - Kommunikation på projektweb 45325 CAD - Generering af facade, snit og detaljer 40340 CAD - 2D på byggepladsen 45327 CAD - Udarbejdelse af plantegninger 45980 Projektweb - dokumenthåndtering i udførelsesfasen 45981 Projektweb - anvendelse på byggepladsen 40463 IT i byggeprocessen
Nye Materialer	- Fortrinsvis dækket af producentkurser uden for selve AMU-programmet
Undertage	40053 Undertage - montering af faste undertage 40054 Undertage - rådgivning om undertage 40055 Undertage - montering af banevarer
Låse og sikringsbeslag	45533 Låse - mont. af elektromekaniske låse med motorer 45534 Låse - mont. af elektromekaniske låse uden motorer 45535 Låse - tilslutning af el ved låse
Tagkonstruktioner	40056 Tagvinduer - montering i tagkonstruktioner 40057 Tagkonstruktioner - montering af tagkonstruktioner 40058 Tagkonstruktioner - forankring af tagkonstr. 40059 Tagkonstruktioner - beregn. af vinkler og længder 45914 Tagkonstruktioner - afstivning af spær 45915 Tagkonstruktioner - montering af taglægter
Lette indervægge	40355 Indervægge - udførelse af beklædninger 45787 Dampspærre - montering i væg -, loft- og tagkonstr 40243 Væg beklædning - buet gips 43506 Væg konstruktioner - træ 43508 Væg konstruktioner - stål

Stillads	45566 Rulle- og bukke stillads - opstilling mv. 45623 System stillads er - opstilling mv. 45786 Stillads - udførelse af opstillingsberegninger 45999 Stillads - anvendelse og sikkerhed
Arbejds miljøud- dannelse	43996 Pers. sikkerhed v arbejde med epoxy og isocyanater 45588 Fugning - personlig sikkerhed ved fugning mv. 44872 Impl. af arb.miljøpolitik i bygge- og anlægsvirks 44871 Udførelse af APV mv. i små bygge- og anlægsvirks - Sikkerhed indgår som gennemgående hensyn og indhold i samtlige uddannelsesmål
Tegningsforståelse og måleteknik	43723 Byggetekniske forhold - anv. af tegning smetoder 45542 Anvendelse af bygge- og anlæg stegning 45327 CAD - Udarbejdelse af plant tegninger
Bygningsreglement	45420 Bygnings reglement et – anvendelse 45421 Bygnings reglement et for småhuse - anvendelse

Umiddelbart er det tydeligt at de direkte faglige kurser er dækket ind af bestående kurser som de udbydes på www.vidar.dk. Spørgsmålstegnet er om nye materialer er dækket og umiddelbart kan dækkes af det bestående system, eller disse må henvises til producentkurser. Alternativt indarbejdes i de relevante kurser for området.

Hvad angår de almene kurser ser billedet således ud:

Kursusemne – andet	Kursusnr. og Titel
Udvikle dialogen i virksomheden	
Optimere samarbejdet	45265 Konflikt håndtering 41442 Samarbejde i grupper i virksomheden
Ændre arbejdets organisering – ny rollefordeling	41467 Grundlæggende projektdeltagelse
Motivation og kommunikation	41606 Personlig kommunikation og service
Styrke holdningen til faget/hinanden	
Møder på virksomheden og på byggepladsen	44982 Byggeledelse - Procesledelse i byggeprojekter 44984 Byggeledelse - tidsplanlæg. ved bygge-/anlægsovg 43748 Kommunikations- og samarbejdsmetoder på byggeplads
Læring i virksomheden	45369 Videndeling og læring for medarbejdere
Byggherrekoordination	43578 Planlægningsmetoder i bygge- og anlægsbranchen
Kundeservice	41565 Generel salgsteknik 45261 Kundeservice
Byggepladsledelse/formandskurser	43577 Opstart af bygge- og anlægsprojekter

Billedet her er knap så entydigt som ovenfor. Dels er behovene ikke formuleret specielt præcist. Dels er antallet af kurser lavere. Alligevel må konklusionen være at området er dækket ind, om end det kræver en bredere til-

gang end blot f.eks. at en tømrer kun ser efter kurser specifikt udbudt for tømrere.

Konklusionen må – det på trods alligevel - være at området er dækket bredt ind.

På baggrund af denne del af undersøgelsen må derfor konkluderes at de kursusemner der er formuleret i de tidligere projekter alle er dækket ind i kraft af de nuværende kurser og det nuværende udbud.

Meldingerne fra branchen tyder imidlertid desværre på at selv om 'varerne findes på hylderne, udebliver kunderne'. Hvilket bringer os frem til anden del af rapporten.

4. Overvejelser og udvikling

De følgende sider behandler de øvrige 4 spørgsmål opstillet i kapitel 2. Vægten er lagt på at udpege områder enten til overvejelse i BAI, på skolerne eller på mulige udviklingsområder.

Disponeringen følger rækkefølgen ovenfor.

4.1 Tidshorisonten: Kort sigt overfor lang sigt

Det er typisk i materialet, at det, der oftest peges på som konkrete kursus-emner, dækker her-og-nu behov. Det gælder også andet materiale (f.eks. BAI 2006) Det være sig pga. ændrede krav fra myndigheder eller som følge af fokus på byggesjusk eller andet.

Overfor dette står nogle mere langsigtede betragtninger, som rækker ind over de næste to punkter; nemlig f.eks. bygLOKs sigte med at udvikle en læringskultur i virksomhederne ("fra mesterlære til mesterlæring"), eller arbejdet med uddannelsesplaner i virksomhederne. (BYG/TIP 1998).

Udvikling på dette felt vil omfatte en mere omfattende analyse af fremtids-scenarier for branchen – et arbejde der ligger i støbeskeen i EUC Midt-rapporten. Den peger på flere forhold: digitalt byggeri, Byggeri efter LEAN og globaliseringen rolle. Formålet med udviklingsarbejdet skal være at af-dække trusler og muligheder.

Det er også en overvejelse værd hvordan skolerne kan være med til at sikre en tradition for uddannelsesplanlægning der alt andet lige kan være med til at ændre virksomhedernes tidshorisont.

Udvikling på dette felt:

- Fremtidsscenarier for branchen
- Ændring af virksomhedernes tidshorisont

4.2 Hvis behov? Branchens behov overfor enkeltvirksomhedens behov

Det siges flere gange direkte i materialet, og er også dokumenteret flere andre steder (f.eks. BAI 2006 samt "Arbejdsmarkedet som læringsarena", 2005), at branchen mangler en efteruddannelseskultur. Det virker som om branchen som sådan har erkendt, at der er et efterslæb, men når det kommer til stykket, strandeder den konkrete tilmelding til et efteruddannelseskursus på træghed hos enten enkeltvirksomhederne eller hos enkelt-medarbejderen. For virksomheden betyder en kursusdag tabt indtjening og logistisk bøvl og for medarbejderen tabt indtægt.

Fra statslig side er rammer mv. stillet til rådighed (AMU-systemet, let oversigt over tilbud på internettet, lønrefusion osv.) og fra arbejdsmarkedets parter afsat penge til lønninger (efteruddannelsespuljer).

Den vigtigste hindring for efteruddannelse i branchen ligger måske her: Manglen på efteruddannelsesstradition.

I EUC Midts rapport er der en mindre undersøgelse blandt 9 virksomheder. Holder tallene på landsplan, efteruddanner lederne i virksomhederne sig heller ikke (kun 1/3). Heri ligger måske en vigtig faktor: Kan lederne ikke se grund/afses tid til at efteruddanne sig selv, hvordan kan de så støtte/motivere medarbejdere til efteruddannelse?

Udvikling på dette felt:

- Hvordan kan man skabe en efteruddannelseskultur i branchen?
- Hvordan kan nytten af efteruddannelse tydeliggøres?
- Hvordan får man medarbejdere og virksomheder til at bruge mulighederne? Særsomt i denne forbindelse kan det være nyttigt at overveje om lederne kunne være en særlig målgruppe - ud fra den betragtning at de både vil være ambassadører og rollemodeller.
- Kan efteruddannelse tydeliggøres om værdiskabende for virksomhederne?

4.3 Samarbejdet mellem skole og branche

Materialet peger på at informationerne mellem skolerne og virksomhederne er en akilleshæl. Det er muligt at tiden løser noget af dette problem efterhånden som AMU får nogle år på bagen.

Det tyder dog på at efteruddannelsesaktiviteter ikke sælger sig selv, men at der skal gøres et stykke opsøgende arbejde, der ikke kun kan overlades til brochurer og postvæsen. Det er skolernes opgave, og det kræver at de møder op på virksomhederne.

Udvikling af samarbejdsformer (netværk eller andet), der knytter en tættere og hyppigere kontakt mellem skole og virksomhed, kunne være en mulighed.

Fordelene ved dette er flere. Dels kan det være med til at fylde hold så kurserne faktisk bliver gennemført. Dels letter det kommunikationen og sikrer at relationen mellem skole og virksomhed ikke skal opbygges på ny hver gang.

For virksomhederne er der også fordele i netværksdannelsen. Går flere sammen er skolerne sandsynligvis lettere at tale med, dels bliver efteruddannelse ikke noget man selv ligger og roder med.

For skolerne ligger der også en mulighed i netværksdannelse f.eks. i Regionen. Dels kan skolerne samarbejde om kurser og dermed undgå at kannotalisere hinandens udbud. Og dels kan f.eks. en teamdannelse omkring uddannelserne sikre at underviserne gennemfører kurser flere gange, hvad der alt andet lige vil sikre en bedre kvalitet.

Det er også værd internt på skolerne at overveje organiseringen af efteruddannelse hhv. 'almindelig' (EUD) undervisning. Herunder hvilke undervisere, der skal undervise.

Skolernes image er også værd at overveje: er det: "ligesom på teknisk skole" eller er det: "professionelt udstyr og motiverede medkursister"? I dette ligger også valget af pædagogik og tilgang – vælges en form der understøtter billedet af "ligesom på teknisk skole" eller det modsatte. Den fysiske placering kunne også være et parameter: er det samme sted som EUD eller er det et 'kursusmiljø'? (Dette er *meget* tydeligt i BAI 2006, s. 47 ff.)

Det er også vigtigt at være opmærksom på at der er forskellige grupper kursister med forskellige tilgange, motivation og behov.

Udvikling på dette felt:

- Udvikling af netværk
 - Mellem skoler og virksomheder
 - Virksomheder iblandt
 - Skoler iblandt
- Skolernes image
- Skolernes interne organisering

4.4 Faglig undervisning, kompetenceudvikling eller organisationsudvikling?

Det er markant i materialet at der er to samtidige fokus i udviklingsarbejderne: På den ene side en ren uddannelsesdimension (hvad skal vi udbyde?) og på den anden en dimension med fokus på organisationsudvikling. Det sidste tydeligst i bygLOK og i BYG/TIP 1998.

Det er værd at overveje hvor stor gennemslagskraft og spredningseffekt der er uden en tradition for efteruddannelse. Det kan være skønne spildte

kræfter – det kan også være en måde at skabe traditionen, hvis det gribes rigtigt an.

Skolerne skal også kende deres produkt. Målgruppen for faglig undervisning er ikke den samme som for organisationsudvikling. Ligeså er der nok også betydeligt større legitimitet i branchen omkring faglig efteruddannelse end omkring at bruge tid på kompetenceudvikling eller organisationsudvikling.

Udvikling på dette felt:

- Hvordan skabes legitimitet til kompetenceudvikling og organisationsudvikling?

5.1 Konklusion på analysen af projekterne

På baggrund af denne undersøgelse kan konkluderes at:

- 1) De kursusemner, de tidligere udviklingsarbejder har peget på, *dækkes* af de nuværende udbud.
- 2) Dette gælder *såvel* de bløde/almene *som* de faglige kurser.

På baggrund af materialet kan der peges på følgende felter for videre udvikling eller undersøgelse:

- Bløde kurser:
 - Intern organisation og kultur
 - Samarbejde med andre
- Fremtidsscenarier for branchen
- Ændring af virksomhedernes tidshorisont
- Hvordan kan man skabe en efteruddannelseskultur i branchen?
- Hvordan kan nytten af efteruddannelse tydeliggøres?
- Hvordan får man medarbejdere og virksomheder til at bruge mulighederne? Særskilt i denne forbindelse kan det være nyttigt at overveje om lederne kunne være en særlig målgruppe - ud fra den betragtning at de både vil være ambassadører og rollemodeller.
- Kan efteruddannelse tydeliggøres om værdiskabende for virksomhederne?
- Udvikling af netværk
 - Mellem skoler og virksomheder
 - Virksomheder iblandt
 - Skoler iblandt
- Skolerne image
- Skolerne interne organisering
- Hvordan skabes legitimitet til kompetenceudvikling og organisationsudvikling?

5.2 anbefalinger fra projektgruppen

På baggrund af denne rapport og på baggrund af drøftelser i udviklergruppen, anbefales at der arbejdes videre på følgende:

- Styrke netværksdannelsen og en afklaring af de organisatoriske former efteruddannelsen udbydes under.
- Et udviklingsprojekt hvor barriererne for efteruddannelse i branchen kortlægges. Specielt i lyset af OK07, er denne problematik central.

- Skolerne skal se på deres image og sikre et voksenmiljø, således at efteruddannelse fysisk adskilles fra ungdomsuddannelserne.

Litteratur:

BAI (2006): "Bygningshåndværkernes brug af AMU – status og muligheder"

BygLOK (2003): Entrepreneurship i byggesektoren

BygSOL, Undervisningsministeriet, EUC Nordvestsjælland (2005): "Rapport om konferencen: Bedre Byggeri – Bedre uddannelser et samspil om læring."

BYG/TIB (1998): Uddannelsesplanlægning i ST-Branchen,

BYG/TIB Fonden (2000): Uddannelsesplanlægning i tømre og snedkervirksomheder på Fyn

EUC Midt (igangværende): Udfordringer i byggebranchen (Delrapport sommer 2006)

www.efteruddannelse.dk

www.vidar.dk (4/3-2008)

Rapporten er udarbejdet af:

Anders Lykke Nielsen, EUC Nordvestsjælland. Mail: alni@eucnvs.dk

Rapportens iagttagelser og konklusioner er undervejs behandlet i samarbejde med Tømrefagets brancheudvalg under Træfagenes Byggeuddannelse og følgende repræsentanter fra skoler med en særlig indsigt i områdets efteruddannelsesudbud og dagligdag.

Kurt H. Thomsen, Uddannelsesleder, EUC Midt

Vibeke Jørgensen, Uddannelsesleder, EUC Nordvestsjælland.

Per Hindkær, Faglærer, Svendborg Erhvervsskole

Bilag 1 Oversigt over træfagenes uddannelser

Inden for træfagene findes disse uddannelser:

Brandisolering af stråtage		Loftbeklædning (Multiplan)
Bygningsfysik – brand		Loftbeklædning - metalplader
Bygningsfysik – fugt		Loftbeklædning - nedhængte lofter
Bygningsfysik – indeklima		Låse - mont. af elektromekaniske låse med motorer
Bygningsfysik – lyd		Låse - mont. af elektromekaniske låse uden motorer
Bygningsfysik – materialestyrke		Låse - tilslutning af el ved låse
Bygningsfysik – varme		Mont. af trapper og skørter til installationsgulve
Bygningskomponenter - fremstilling af trapper		Montering af vinyl på skråvægge
Bygningskomponenter - mont. af køkken- og skabselem.		Restaurering - Traditionelle træsamlinger
Bygningskomponenter - montering af vinduer og døre		<i>Restaurering - ældre vinduer og døre</i>
Bygningsreglement – brand		Renovering/restaurering - ældre bygningskomponenter
Bygningsreglement – fugt		Råd og svamp mv. - udbedring af insektangreb
Bygningsreglement – indeklima		Råd og svamp mv. - udbedring af råd og svampeskade
Bygningsreglement – lyd		Råd og svamp mv. - udbedring af skimmelsvampskader
Bygningsreglement – materialestyrke		Tagbeklædning (Multiplan)
Bygningsreglement – varme		Tagbeklædning - stråtag
Bygningsrestaurering - traditionelle trækonstruktioner		Tagkonstruktioner - afstivning af spær
Bygningsrestaurering - Udarb. af løsningsforslag		Tagkonstruktioner - beregn. af vinkler og længder
Dampspærre - montering i væg-, loft- og tagkonstr.		Tagkonstruktioner - forankring af tagkonstr.
Dækkonstruktioner (Multiplan)		Tagkonstruktioner - montering af tagkonstruktioner
Døre - Montering af dørpumper		Tagkonstruktioner - montering af taglægter
Fuger - Fugning af vinduer og døre		Tagvinduer - montering af ovenlysvinduer
Gulve - Afslibning af løvtræ/hårdt træ		Tagvinduer - montering i tagkonstruktioner
Gulve - Afslibning af naturkork mv.		Tækkemand - modellering af tagværk
Gulve - Afslibning af nåletræ/blødt træ		Undertage - montering af banevarer
Gulve - afslibning af trægulve - mønsterparket		Undertage - montering af faste undertage
Gulve - Farvning og lasering		Undertage - rådgivning om undertage
Gulve - Installationsgulve		Væg- og loftbeklædning - buet gips
Gulve - lakbehandling af gulve og trapper		<i>Vægbeklædning - buet gips</i>
Gulve - Montering af gummibelægninger		Vægbeklædning - gipsplader
Gulve - Montering af korkbelægninger		Vægbeklædning - krydsfinerplader
Gulve - Montering af mønstrede trægulvestavparket		Vægbeklædning - metalplader
Gulve - Montering af svømmende trægulve		Vægkonstruktioner - letbeton
Gulve - Montering af textilebelægninger		Vægkonstruktioner - mont. af massive træele-

		menter
Gulve - Montering af trægulve på strøer		Vægkonstruktioner - rundtømmer
Gulve - Montering af vinyl og linoleum		Vægkonstruktioner - stål
Gulve - Montering af vådrumsvinyl		Vægkonstruktioner - svært stål
Gulve - Oprettning af eksisterende gulve		Vægkonstruktioner - timber framing
Gulve - overfladebeh. med lud, olie og sæbe/voks		Vægkonstruktioner - træ
Gulve - Reparation af gummibelægninger		Vådtrum - finish og kvalitetssikring af svejsninger
Gulve - Reparation af korkbelægninger		Vådtrum - klargør. af vægge og mont. af vægbeklæd.
Gulve - Reparation af mønstrede gulvestavparket		Vådtrum - membran for mont. af keramiske kliniker
Gulve - Reparation af svømmende trægulve		Vådtrum - montering af vinyl på gulve
Gulve - Reparation af textile belægninger		Vådtrum - udf. af pladegulv i lette vådrum
Gulve - Reparation af trægulve på strøer		Vådtrum - svejsning i GVK-godkendt vinylbelægning
Gulve - Reparation af vinyl og linoleum		Vådtrum - udførelse af gulvkonstruktioner
Gulve - Skibsfuger		Vådtrum - udførelse af vinylsvejsning
Gulve - Stående gulvarbejde		Vådtrum - valg af materialer til vådrum
Gulve - Udfør. af møns. gulve i halvårde belæg.		Vådtrum - vurdering af regler for vinylmontering. mv.
Gulve - Udførelse, rep. og overfl.beh af intarsia		Ydervægge - udførelse af beklædninger
Gulve - Udlægning af fugefri gulve		
Gulve - Vurdering af organiske gulve		
Gulve - Vurdering af uorganiske gulve		
Gulve - Vurdering før overfladebehandling		

De ikke-direkte produktionsafhængige kurser:

40137	Fagunderstøttende dansk som andetsprog for F/I	AP	10,0	16-08-2007 og fremefter
41442	Samarbejde i grupper i virksomheden	AD	3,2	01-01-2004 og fremefter
41467	Grundlæggende projektdeltagelse	AD	3,2	01-01-2004 og fremefter
41565	Generel salgsteknik	AD	3,2	01-01-2004 til 31-03-2008
41606	Personlig kommunikation og service	AD	4,3	01-01-2004 og fremefter
42713	Arbejds miljø inden for faglærte og ufaglærte job	AP	2,1	01-01-2004 og fremefter
42715	Brancherettet uddannelse for F/I	AP	40,0	01-01-2004 og fremefter
42723	Faglig regning og matematik	AP	5,0	01-01-2004 og fremefter
42724	Faglig læsning og skrivning	AP	5,0	01-01-2004 og fremefter
42729	Ergonomi i.f.t. ufaglærte og faglærte job	AP	2,1	01-01-2004 og fremefter
43343	Praktik for F/I	AP	48,0	01-01-2004 og fremefter
43577	Opstart af bygge- og anlægsprojekter	AF	1,0	06-10-2004 og fremefter
43578	Planlægningsmetoder i bygge- og anlægsbranchen	AF	3,0	06-10-2004 og fremefter
43748	Kommunikations- og samarbejds metoder på byggeplads	AF	2,0	25-10-2005 og fremefter
43749	Byggepladslogistik	AF	2,0	06-01-2005 og fremefter
44475	Murværksnormens anvendelse	AF	1,0	15-05-2005 og fremefter

44871	Udførelse af APV mv. i små bygge- og anlægsvirks.	AF	2,0	14-11-2005 og fremefter
44872	Impl. af arb.miljøpolitik i bygge- og anlægsvirks.	AF	2,0	14-11-2005 og fremefter
44981	Byggeledelse - indretning og drift af byggeplads	AF	2,0	31-12-2005 og fremefter
44982	Byggeledelse - Procesledelse i byggeprojekter	AF	3,0	31-12-2005 og fremefter
44983	Byggeledelse - rådgivning fra udbud til aflevering	AF	1,0	31-12-2005 og fremefter
44984	Byggeledelse - tidsplanlæg. ved bygge-/anlægsopg.	AF	2,0	31-12-2005 og fremefter
44985	Byggeledelse - tilbudsgivning v. bygge-/anlægsopg.	AF	2,0	31-12-2005 og fremefter
45265	Konflikthåndtering	AK	3,0	01-06-2006 og fremefter
45321	Træhuse - Rådgivning om brand- og lydtek. forhold	AF	1,0	31-12-2005 og fremefter
45322	Træhuse - Rådgivning om fugt og varmetek. forhold	AF	1,0	31-12-2005 og fremefter
45323	Træhuse - Rådgivning om levering og montering	AF	1,0	31-12-2005 og fremefter
45324	Træhuse - Rådgivning om valg, drift og vedligehold	AF	1,0	31-12-2005 og fremefter
45363	Kunde/leverandørforhold for operatører	AA	1,0	01-02-2007 og fremefter
45369	Videndeling og læring for medarbejdere	AA	3,0	31-07-2006 og fremefter
45419	Brandlovgivningens anvendelse på byggeområdet	AF	2,0	31-12-2005 og fremefter
45420	Bygningsreglementet - anvendelse	AF	2,0	31-12-2005 og fremefter
45421	Bygningsreglementet for småhuse - anvendelse	AF	1,0	31-12-2005 og fremefter
45422	Jura i byggeriet - anvendelse	AF	2,0	31-12-2005 og fremefter
45423	Kvalitetssikring i byggeriet - udførelse	AF	2,0	31-12-2005 og fremefter
45424	Planlovgivningens anvendelse på byggeområdet	AF	1,0	31-12-2005 og fremefter
45572	Dansk som andetsprog for F/I, basis	AP	40,0	01-05-2006 og fremefter
45573	Dansk som andetsprog for F/I, alment niveau	AP	40,0	01-05-2006 og fremefter
45574	Dansk som andetsprog for F/I, udvidet niveau	AP	40,0	01-05-2006 og fremefter
45705	Bygningsdrift mv. - anvendelse af EDB-programmer	AF	2,0	22-09-2006 og fremefter
45706	Bygningsdrift mv. - outsourcing af ydelser	AF	4,0	22-09-2006 og fremefter
45707	Bygningsdrift mv. - planlæg. af driftsvenligt byg.	AF	2,0	22-09-2006 og fremefter
45708	Bygningsdrift mv. - planlægning og styring	AF	2,0	22-09-2006 og fremefter
45917	Praktikvejledning af eud-elever/lærlinge	AF	1,0	27-06-2007 og fremefter

Kilder: Efteruddannelsesudvalget for bygge/anlæg og industri samt www.efteruddannelse.dk